

VÁNOČNÍ OZDOBY Z KORÁLKŮ

Sylva
Šporková

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

VÁNOČNÍ OZDOBY Z KORÁLKŮ

Sylva Šporková

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 7426. publikaci

Fotografie a texty: Mgr. Sylva Šporková
Sazba a grafická úprava: Mg.A Kateřina Krédlová
Odpovědná redaktorka: Ing. Jana Minářová

Počet stran 64
První vydání, Praha 2019
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.
© Grada Publishing, a.s., 2019
Cover Design © Kateřina Krédlová, 2019

Doporučení a pracovní postupy v této knize byly autorkou ověřeny, přesto za ně nelze převzít zodpovědnost. Autor ani nakladatelství neručí za jakékoliv věcné, osobní ani majetkové škody.

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

ISBN 978-80-271-1074-2 (ePub)

ISBN 978-80-271-1073-5 (pdf)

ISBN 978-80-271-2545-6 (print)

Obsah

Vánoční koráلكové ozdoby	4
Co budete potřebovat	6
Základní postupy	10
1. Hvězda s kulatým středem	11
2. Hvězda s paprsky uprostřed	12
3. Postupně navlékaná hvězda	13
4. Podlouhlé tvary	14
Ozdoby našich babiček	16
Hvězdy	17
Motýl a vážka	20
Věneček	21
Hvězdy na kostře	24
Navlékané hvězdy	30
Prostorové hvězdy	38
Koráلكové kroužky	40
Šité ozdoby	44
Andělíci	48
Ozdoby různých tvarů	52
Koráلكové vločky	60
Vánoční řetězy	62

Vánoční korálkové ozdoby

Pokud se ptáte, proč si vyrábět vánoční ozdoby doma, když v obchodech je jich k dostání nepřeborné množství všech možných barev a tvarů, asi byste tuto knížku měli zavřít a věnovat ji některé své kreativnější kamarádce. Já ale věřím, že pokud jste tuto knížku vzali do ruky, znamená to, že **jste kreativní, chcete být originální a máte rádi tradice.**

V knize jsem se pokusila popsat několik návodů na výrobu originálních vánočních ozdob, inspirovaných tradičními českými výrobky, které jistě visely na vánočním stromečku v rodinách našich babiček a prababiček.

V Čechách má výroba samotných korálků, ale i korálkových vánočních ozdob dlouhou tradici a tyto výrobky znají po celém světě. Je ale možná trochu škoda, že se dnes vyrábějí především tzv. baňky (koule, kapky a podobné tvary), ale navlékané vánoční ozdoby už téměř neseženete.

Výroba korálků byla tradiční především v českých pohraničních horách – nejvíce v Jizerských, v okolí Jablonce nad Nisou, ale i v Krkonoších a částečně i na Šumavě. Lidé se jí věnovali za dlouhých zim, kdy se tolik nepochacovalo venku. A právě na Jablonecku se z korálků a perliček, určených nejprve jen na bižuterii a zdobení látek, začaly vyrábět i vánoční ozdoby.

Perličkové vánoční ozdoby zažívaly svůj první rozvoj počátkem 20. století – zejména kolem roku 1910. Ve 30. letech se jako vánoční ozdoby vyráběly netradiční tvary – dopravní prostředky, předměty denní potřeby apod. Možná i ve vaší rodině se najdete staré ozdoby ve tvaru

letadélek, lodiček, kočárků, jízdnicích kol apod. Po roce 1948 domácí výroba těchto ozdob postupně zanikala a nakonec zůstaly jen továrny produkující hlavně foukané vánoční baňky a špičky.

V 90. letech se obnovila už pouze jediná firma, která vyrábí navlékané ozdoby z foukaných perel – raut – **firma Rautis**. Ozdoby navlékané z běžných korálek dnes vyrábějí většinou už jen jednotlivci a v adventním čase jsou k sehnání na „tradičních“ jarmarcích. A proto nezbyvá, než abyste si tradiční korálkové vánoční ozdoby vyrobili sami.

Bude to hezká náplň adventních večerů. A když do výroby zapojíte i děti, budou pak jistě vlastnoručně vyrobenými, a přitom profesionálně vypadajícími ozdobami na vánočním stromečku nadšené. Hezká vlastnoručně zhotovená vánoční ozdoba může být také milým dárkem pro kamarádku či kolegyni.

Jednotlivé postupy jsem rozdělila do několika kapitol, řazených zejména podle způsobu výroby – hvězdy na kostře, šité ozdoby apod. Důležitá je kapitola nazvaná **Základní postupy**, na níž se pak odvolávám v některých dalších kapitolách.

Nyní už vám zbývá jen nakoupit korálky a vhodné drátky, pořídit si nejlépe troje kvalitní kleště a začít vyrábět. Pokud vám mohu doporučit, berte tuto knížku především jako inspiraci. Jakmile si osvojíte základní postupy, určitě vymyslíte spousty dalších zcela originálních vánočních ozdob

Sylva Šporková

Co budete potřebovat

Pokud se rozhodnete vyrábět vánoční korálkové ozdoby, budete potřebovat hlavně korálky. Ale není korálek jako korálek...

Nejčastěji používanými korálky bývá tzv. **rokajl**. Jsou to drobné, většinou jednobarevné korálky různých barev i tvarů – kulaté, oválné, hranaté... I když jde vždy o drobné korálky, mají různé velikosti.

Kromě velikosti záleží i na šíři průvleku (průměru navlékacího otvoru), některý rokajl ho má tak úzký, že jím silnější drátek neprojde (například drátěný základ (kostra) hvězdy).

Další důležitým druhem korálek pro vánoční ozdoby jsou **tyčinky**. Jedná se o různě dlouhé skleněné tyčky, s délkami od 5–8 mm až do 50 mm.

Delší tyčinky se používají na cípy hvězd a u podlouhlých tvarů. Krátké tyčinky mají širší použití a lze jimi nahradit také rokajl. Jejich barevné spektrum sice není tak široké, ale u některých barev můžete sehnat i dva až tři odstíny.

Velká část vánočních ozdob se vyrábí z tzv. **voskovaných perel**. Mají opravdu vzhled podobný perlám a vyrábějí se v mnoha různých odstínech.

Na místo těchto klasických voskovaných perliček se dnes více používají **plastové korálky** s podobným vzhledem. Jejich hlavní výhodou je především to, že jsou daleko lehčí, a tudíž se hodí na složitější tvary ozdob, které se pak při zavěšení nedeformují.

Nezanedbatelná není ani jejich nižší cena. Tyto plastové „perly“ jsou také k dostání v různých barvách, velikostech a tvarech, z nichž jsou oblíbené především oválky a kapky.

Na hvězdách vypadají nádherně zejména **broušené korálky**. Jsou to skleněné korálky, které mají vybroušené plošky podobně jako u drahokamů. I tyto korálky se dají sehnat v plastové variantě. U bižuterie působí tyto korálky poněkud laciným dojmem, ale na vánoční ozdobě není rozdíl tolik patrný.

Nejrozšířenější a také nejlevnější jsou klasické **mačkané skleněné korálky**. Vhodných barev i tvarů, které využijete na vánočních ozdobách, a především na větších hvězdách, u nich najdete určité velké množství.

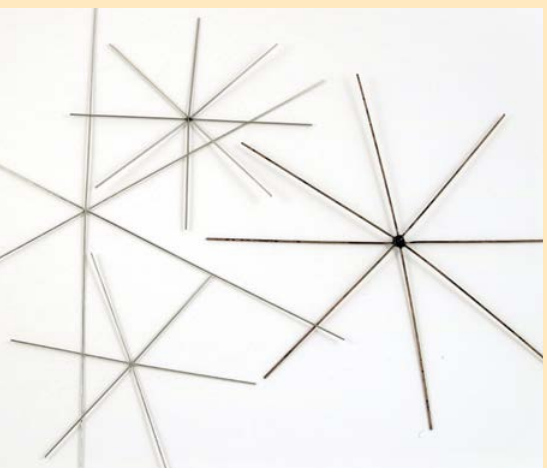
Na vánoční ozdoby jsou nejvhodnější a nejhezčí, ovšem také nejdražší **foukané skleněné perle**. U nás je vyrábí jediná firma v Krkonoších (Rautis). Perličky jsou z velmi tenkého, a proto také křehkého skla. Snadno se rozmáčknou i v ruce, proto by s nimi neměly pracovat malé děti.

Tyto perle se vyrábějí ve tvaru kulatých perliček, kapek a tyčinek, ale dají se koupit třeba i hlavičky na andělky a další speciální díly.

K výrobě vánočních ozdob z korálků budete potřebovat také **drátky**. K navlékání se nejčastěji používají tenké barevné drátky o průměru 0,3 mm.

Vyrábějí se v různých barvách. Pro začátek je nejlepší pořídit si drátek ve zlatém a stříbrném odstínu. Silnější dráty se využívají přímo k výrobě samotných ozdob (kostry apod.).

Kostry, nebo také **drátěné základy pro hvězdy** velmi urychlí práci a hodí se pro tvoření s dětmi. Prodávají se v několika velikostech – od délky cípu 70 mm až po 200 mm.

Většinou jsou v nabídce dva typy – se šesti a s osmi cípy. Drátky u těchto polotovarů jsou poněkud silnější, proto až si budete vybírat vhodné korálky, ověřte si, zda půjdou na drát navléknout.

Z **nářadí** budete potřebovat nejlépe troje různé šperkařské kleště:

- štípací kleště na stříhání drátu
- ketlovací kleště s kulatými čelistmi na vytváření oček
- ploché kleště na vytahování drátků, dotvarování oček a podobně

A nakonec ještě jedna výborná pomůcka, bez které se sice obejdete, ale pokud ji budete mít, usnadní vám práci. Jde o malé **textilní podložky** vyrobené ze speciální tkaniny s krátkým chlupem, po kterých se korálky nekutálí a z níž se dobře navlékají.

Podložky jsou k dostání buďto ve světlé nebo v tmavé barvě, případně jsou oboustranné. Seženete je v prodejnách výtvarných potřeb a v některých textilních galanteriích.

Základní postupy

Jakmile se naučíte několik základních postupů navlékání ozdob, zjistíte, že jejich výroba není vůbec složitá a že se v základu opakují. Zvládnete tak všechny zde popsané ozdoby a vymyslíte i spousty vlastních.

Na následující tři základní postupy navlékání hvězd i jiných tvarů se odvoláváme i u dalších kapitol, proto si je pečlivě prostudujte.

1. Hvězda s kulatým středem

1. Na jeden konec ustříženého drátku navlékněte šest větších korálek. Druhý konec drátku si ponechte delší pro další navlékání. Oba konce drátku několikrát vzájemně obtočte, aby se vytvořil a zpevnil středový kulatý tvar budoucí hvězdy.

2. Na delší konec drátku si navlékněte dvě delší tyčinky a drátek obtočte mezi dvěma sousedními korálky – tím vznikne první cíp hvězdy. Mezi tyčinky si můžete případně vložit drobný korálek, hezky se tím ozdobí špička cípu hvězdy.

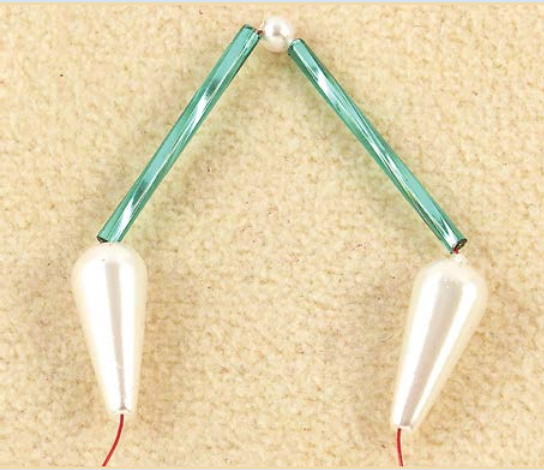

3. Stejný postup opakujte po celém obvodu středového kruhu, dokud není hotová celá hvězda. Pak oba konce drátku obtočte 2–3× vzájemně kolem sebe, aby se hvězda nerozplétla.

2. Hvězda s paprsky uprostřed

1. Doprostřed délky ustříženého drátku navlékněte jednu bílou slzu, pak první tyčinku, malý korálek (rokajl), druhou tyčinku a slzu.
2. Levý konec drátku provlékněte bílou slzou zpět – tak vznikne první cíp hvězdy. Jeden konec drátku nyní směřuje opačným směrem než druhý – jeden nahoru a druhý dolů.
3. Na horní drátek navlékněte tyčinku, rokajl, tyčinku a bílou slzu. Nyní oba konce drátku směřují jedním směrem – dolů.
4. Drátek z prvního cípu si protáhněte volnou slzou nahoru, tím opět jeden drátek míří nahoru a druhý dolů. Na horní navlékněte znovu tyčinku, rokajl a tyčinku, pak slzu, kterou provlékněte spodní drátek nahoru. Postup opakujte, až bude celá hvězda hotová.

3. Postupně navlékaná hvězda

1. Na jeden konec drátku si „zauzlíkujete“ pomocný korálek (na obr. červený), nakonec ho odstraníte, slouží k tomu, aby se korálky nevyvlékaly.

Na drátek si navlékněte jeden větší (růžový) korálek, který bude tvořit základ středového kruhu, za něj dva menší (modré), perličku a nakonec lichý počet rokajlových korálků.

2. Nyní drátek provlékněte zpět bílou perličkou. Tím utvoříte ozdobný konec jednoho cípu hvězdy. Pak navlékněte dva menší modré korálky.
3. Drátek protáhněte zpět růžovým korálkem, za něj vložte jeden růžový rokajl, dokončili jste první cíp hvězdy.
4. Pak už jen zopakujte stejný postup. Velkým růžovým korálkem prochází drátek vždy 2×!

4. Podlouhlé tvary – základ anděla, paraplička a dalších ozdob

1. Postup je podobný jako u základní hvězdy č. 2. Doprostřed ustřiženého drátku navlékněte delší tyčinku, korálku a druhou tyčinku. Jeden konec drátku protáhněte červenou tyčinkou zpět nahoru. Každý drátek nyní směřuje opačným směrem.

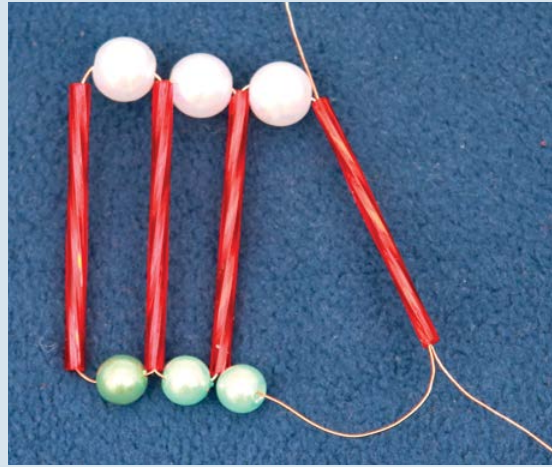
2. Na spodní drátek navlékněte perličku a červenou tyčinku a horní drátek tyčinkou protáhněte zpět dolů tak, aby oba konce mířily opět opačným směrem.

3. Takto pokračujte stále stejně, dokud nenavléknete požadovaný počet korálků.

+

U některých projektů se perličky vkládají nejen na jedné, ale i na druhé straně tyčinek. Postup práce se nijak nemění, jen perličky navlékáte v každém kroku na obou stranách. Podle velikosti pak tyčinky směřují k jednomu vrcholu (andílek), anebo jsou rovnoběžné (košíček).

Ozdoby našich babiček

Prvorepublikové ozdoby našich babiček a prababiček, které mě inspirovaly k vyrábění vlastních vánočních ozdob, jsou zhotovené z foukaných perlí, což jsou drobné duté perličky z velice tenkého skla.

Perličky se vyráběly v celých páskách, pak se jednotlivě odřezávaly. Dříve je jich, především na Jablonecku, vyráběla spousta firem, dnes zůstala jediná. Tato firma (Rautis) vyrábí jednak hotové ozdoby, ale i polotovary, ze kterých si je můžete sestavit sami. Jejich pořízení bude však finančně o dost náročnější než z běžných korálků.

Na obrázku jsou vyobrazené téměř sto let staré ozdoby, které se v naší rodině dědily a které mě inspirovaly.

Pokud byste chtěli trochu ušetřit, můžete si rauty koupit v tzv. klaučích, což je tyčinka s 24 malými perličkami.

V tom případě ale budete potřebovat také speciální nožik na řezání skla, s jehož pomocí si nařezáte tak dlouhé tyčinky, jaké právě budete chtít.

Hvězdy

1. První hvězdička je jednoduchá a je vyrobená podle základního postupu **č. 1**. Kromě velkých vnějších cípů má ještě vložené vnitřní cípy z krátkých zlatých tyčinek.
2. Po dokončení základní hvězdy si ustříhnete kus drátku a obtočte jej kolem drátu mezi modrými perlami.
3. Navlékněte dvě krátké zlaté tyčinky (5–10 mm) a vytvořte malou špičku.
4. Drátek opět obmotejte mezi následujícími modrými perličkami a postup opakujte, až je celá vnitřní hvězdička hotová.

Modrostříbrná hvězda

1. Tato hvězda se vyrábí podle stejného základního postupu **č. 2** s použitím kapek a tyčinek.
2. Když je hotová, na kratší drátek navlékejte modré perličky a drátek vždy obtočte mezi kapkou a tyčinkami.

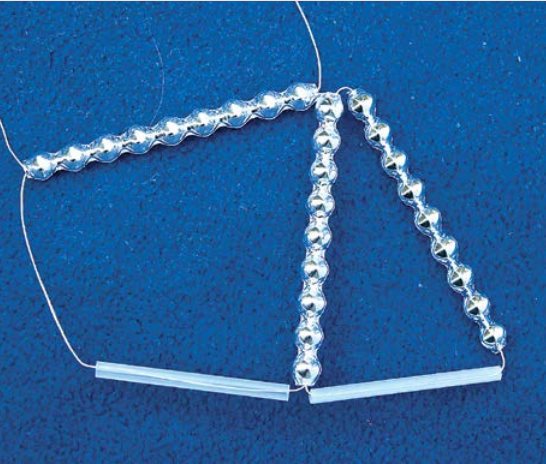

Červenobílá hvězda

1. I u této hvězdičky postupujte podle stejného základní postup **č. 2**.
2. Jediný rozdíl při navlékání je v tom, že místo modré perličky navlékněte korálky tři, v pořadí – malý růžový, velký stříbrný a opět růžový.

Jehlan a lustr

1. Základem jehlanu jsou čtyři stříbrné rauty a čtyři bílé tyčinky, které si navlékněte podle postupu č. 4. Místo korálku použijte vždy bílou tyčinku. Drátky pak protáhněte tak, aby jejich konce zůstaly uhlopříčně proti sobě.
2. Na každý konec pak navlékněte zelenou kapku a pak červenou perličku. Potom protáhněte drátky proti sobě a ohněte je vzhůru k vrcholu jehlanu.
3. Na oba drátky současně navlékněte zelenou kapku, červenou a zelenou perličku a provlečte špičkou jehlanu nahoru. Pak navlékněte další perličku a kratší tyčinku a nad ní stočte očko na zavěšení.

Podobným způsobem utvoříte i závěsný lustr se svíčkami.

1. Základ je stejný, ale pětiúhelníkový. Na spodní drátek navlékněte štíhlou kapku (svíčku) a bílou perličku. Přes ni vraťte drátek do kapky a provlékněte ho sousední tyčinkou základny. Svíčku v dalším rohu zopakujte.
2. Po dokončení všech pěti svíček drátek omotejte a odstříhňte. Na horní drátek navlékněte kapky a perličky tak, aby byly o něco delší než základ lustru. Drátek přes poslední perličku vraťte zpět nahoru, přidejte kapku a kratší trubičku a vytvořte očko.

Andělíček

1. Pro výrobu andělíčka si uštrihněte delší drát (asi 1 m) a do jeho středu si navlečte dvě tyčinky s červenou perličkou uprostřed. Podle základního postupu **č. 4** vytvoříte šatičky anděla (*podrobný postup v kapitole Andělíček*).
2. Aby se vám pracovalo snadněji, vytvořte andělka nejdřív bez ručiček – po šatičkách navlékněte hned křídla a za nimi hlavičku s malou perličkou a ozdobnou tyčinkou na zavěšení.
3. Jednoduché ručičky z kónické tyčinky a korálku přidrátkujte samostatně až nakonec.

Motýl a vážka

1. U motýla vytvořte nejdřív tělíčko s tykadly (viz postup na výrobu motýlů v kapitole Ozdoby různých tvarů).
2. Potom si nožikem nařežte rauty potřebných délek – na větší křídla 4× po šesti a 2× po pěti perličkách, na menší 2× po třech, čtyřech a pěti perličkách. Křídla přidrátujte mezi korálky tělíčka.

A podobně vytvoříte i vážku, která je štíhlejší a má jednodušší křídla.

1. Tělo je tvořeno jedním velkým dlouhým korálkem, křídla jsou nepravidelná – horní část křídla tvoří rauta s pěti perličkami a spodní část rauta se šesti perličkami.
2. Po dokončení křídla drátek obtočte pod hlavou vážky, navlékněte krátkou modrou rautu a přes růžový korálek se drátkem vraťte zpět.
3. Stejný postup opakujte i na druhé straně.

